

Confiscarea mijloacelor de transport în Codul penal român și în practica judiciară

Confiscation of means of transport in Romanian Criminal Code and judicial practice

Drd. **Adrian STAN***

Universitatea de Vest din Timișoara
Facultatea de Drept

Abstract

In this article, we aim to explore the issue of the security measure of special confiscation of goods that facilitated the criminal's commission of the act provided for by the criminal law, more precisely the means of transport.

Our goal is, in the first stage, to identify these things from a conceptual point of view, through the lens of their character as instruments of crime and to delimit them, briefly, from other goods subject to the security measure, such as the proceeds of the crime or the goods whose possession is prohibited.

Forward, in an applied approach, we will focus on some recent solutions of judicial practice that have caused the analysis of the relationship between the means of transport and the illegal act through the prism of the possibility of their confiscation, in the context in which, in jurisprudence, they can be identified from what in more and more solutions regarding migration regime crimes in which vehicles are used.

Keywords: *instrumentum delicti, special confiscation, property used in the commission of the crime, confiscation by equivalent, means of transport.*

Rezumat

Ne propunem în acest studiu să explorăm problematica măsurii de prelevare, prin intermediul măsurii de siguranță a confiscării speciale, a unor bunuri care au facilitat infractorului săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, mai concret a mijloacelor de transport.

Obiectivul este acela, în primă etapă de a identifica din punct de vedere conceptual, cu titlu general, aceste bunuri, prin prisma caracterului lor de instrumente ale infracțiunii și a le delimita, succint de alte bunuri supuse măsurii de siguranță, cum sunt produsele infracțiunii sau bunurile a căror deținere este oprită.

Apoi, într-un demers aplicat, vom identifica unele soluții recente ale practicii judiciare care au ocazionat analiza relației mijloacelor de transport cu fapta ilicită prin prisma posibilității de confiscare a acestora, în contextul în care, în jurisprudență, pot fi identificate din ce în ce mai multe soluții privind infracțiuni la regimul migrației în care sunt folosite vehicule.

Cuvinte-cheie: *instrumentum delicti, confiscare specială, bun folosit la săvârșirea infracțiunii, confiscare prin echivalent, mijloace de transport.*

1. Aspecte generale. Complexitatea conceptului de bun folosit la săvârșirea infracțiunii

* adrian.stan@e-uvt.ro

Lucrul ce a servit autorului la săvârșirea infracțiunii, denumit în doctrina mai veche „instrument al infracțiunii”, s-a spus că mijloacele trecerea de la idee la faptă¹, iar fără mijlocirea, intermedierea instrumentului nu se poate realiza această trecere, exteriorizare a voinței ilicite.

Profesorul Traian Pop enumera printre instrumentele infracțiunii: organele sau puterea proprie a agentului; instrumente tehnice și chimice, ca armă, cuțit, otravă, par, cheie; diverse forțe sau energii ca ale naturii, ale unei persoane străine, ale animalului sau ale mașinii. Instrument al infracțiunii, se mai afirmă, ar putea fi și o persoană prin intermediul căreia acționează autorul mediat²: „Atunci zicem că o persoană străină, adică puterea ei a servit ca instrument la comiterea infracțiunii, când nu e responsabilă pentru aceasta, ci responsabilitatea cade asupra autorului moral”³.

De lege lata, conform art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., sunt supuse confiscării speciale „bunurile care au fost folosite, în orice mod, sau destinate a fi folosite la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta a cunoscut scopul folosirii lor”. Codul penal român în vigoare definește astfel instrumentul infracțiunii indirect, fără a-l numi însă astfel, atunci când se referă la confiscarea acestuia.

S-a mai afirmat că sunt considerate asimilate lucrurilor care au servit⁴ la săvârșirea unei infracțiuni nu doar acelea care au fost folosite întâmplător, ci și lucrurile anume destinate pentru a servi la săvârșirea unor astfel de fapte. Destinația poate fi relevantă obiectiv, atunci când lucrul a fost anume produs sau adaptat spre a servi ca mijloc ori instrument la săvârșirea infracțiunii, dar poate fi relevantă și subiectiv, în sensul că infractorul și-a procurat un anumit lucru care i-ar fi putut fi eventual, util la săvârșirea infracțiunii, dar la comiterea faptei nu s-a ivit necesitatea de a se servi de acesta⁵.

Bunul de care infractorul s-a ajutat la comiterea infracțiunii trebuie să servească efectiv la comiterea acțiunii relevante penal. În caz contrar, deși teoretic acesta ar putea fi considerat *lato sensu* ca asimilat instrumentului infracțiunii, nu va putea fi supus măsurii confiscării. Trebuie realizată astfel o analiză *in concreto*. Putem delimita astfel între instrumente ale infracțiunii în sens larg, care servesc autorului la comiterea acțiunii ilicite, însă, cu toate acestea, păstrarea lor nu contravine ordinii juridice și instrumentele supuse măsurii de siguranță⁶.

Bunurile din această categorie reprezintă, de regulă, *instrumentum (instrumenta) sceleris*. Este indiferent dacă ele au avut sau nu o existență prealabilă comiterii faptei prevăzute de legea penală, licită sau nu. Uneori însă chiar și deținerea acestor bunuri este oprită de legea penală dacă nu sunt respectate condițiile stricte de autorizare (cazul armelor și munițiilor). Cu toate acestea, angrenarea bunurilor de acest fel în mecanismul comiterii faptei le imprimă o stare de pericol, iar acesta este argumentul principal în susținerea legitimității măsurii de siguranță.

Uneori, practica manifestă dificultăți în a identifica temeiul de confiscare, dat fiind că bunul reprezintă deopotrivă obiect al infracțiunii și bun interzis la deținere (cazul stupefiantelor). În acest registru, credem că se impune a identifica *in concreto* acțiunea ilicită și prelevarea se impune în temeiul cazului cel mai specific, prin raportare la *verbum regens*. Nu vedem nicio utilitate a confiscării multiplu fundamentată, printr-un veritabil „concurș de temeiuri”, străin într-un totu rațiunilor instituției. Este real

¹ T. Pop, *Drept penal comparat. Partea generală*, Institutul de arte Grafice „Ardealul”, Cluj, 1923, p. 279.

² I. Tanoviceanu critică în termeni severi această teorie, afirmând că „responsabilitatea penală pentru fapta altuia este o simplă aberațiune, care nu poate trece nici măcar pragul științei penale” (*Tratat de drept și procedură penală*, vol. II, p. 728).

³ Teoria numită a „autoratului mediat” nu este acceptată în dreptul penal modern. De altfel, art. 46 alin. (1) C. pen. român prevede că autorul este persoana care comite în mod nemijlocit o faptă prevăzută de legea penală. Se va considera că au comis fapta în mod nemijlocit doar acele persoane care în mod obiectiv au avut sub control nemijlocit starea de pericol pentru valoarea socială ocrotită (F. Streteanu, D. Nițu, *Drept penal. partea generală*, Ed. Universul Juridic, 2018, vol. II, p. 196). Codul penal francez încă face diferența între autor material și autor moral sau intelectual (B. Bouloc, *Droit pénal général*, 25e édition, Dalloz, pp. 284-287).

⁴ În Codul penal din 1968, exprimarea legislatorului era în sensul confiscării „lucrurilor care au servit sau care au fost destinate să servească la săvârșirea unei infracțiuni”.

⁵ V. Dongoroz, *Explicații teoretice ale Codului penal român*, Ed. Academiei, 1970, vol. II, p. 321, V. Pașca, *Drept penal. Partea generală*, ed. a IV-a, Ed. Universul Juridic, 2015, p. 521.

⁶ Pentru o expunere a jurisprudenței în materie, a se vedea F. Vasile, în *Colectiv, Codul penal, comentariu pe articole*, Ed. 2, Ed. C.H. Beck, București, 2016, p. 353.

că în anumite situații concrete pot fi observate dificultăți de „încadrare”, însă considerăm că se impune identificarea temeiului cel mai specific.

Printr-o hotărâre⁷, s-a dispus confiscarea monedei false – deținută, dar și folosită la punerea în circulație în baza a multiple temeiuri. Astfel, s-a decis, în temeiul art. 112 alin. (1) lit. a), b) și f) C. pen., „confiscarea în vederea distrugerii a următoarelor bunuri: 24 de bancnote provenind din plasările efectuate în data de 26.10.2016 în dauna persoanei vătămate (...), 84 de bancnote provenind din plasarea efectuată în data de 18.11.2016 în Ungaria și găsite de organele poliției de frontieră, 13 bancnote provenind din plasarea efectuată în data de 19.03.2017. Pentru motivele expuse mai sus, nu achiesăm la confiscarea în baza temeiurilor multiple”.

Instrumentele infracțiunii sunt bunuri care au, ca regulă, o utilitate comună, potrivit destinației lor obișnuite, fiind bunuri necesare traiului zilnic. Modul de realizare a activității infracționale le face uneori necesare, iar altelei indispensabile acesteia. Așadar, aceste lucruri nu sunt periculoase de principiu, prin natura lor, ceea ce este periculos fiind modul ilicit de utilizare⁸.

Este de remarcat că instrumentele infracțiunii reprezintă, conform legislațiilor mai vechi, însă și în considerarea reglementărilor moderne, unele din principalele bunuri supuse confiscării, un veritabil *sine qua non* al măsurii.

Deși prima reacție este aceea de a ne raporta la arme, o serie de infracțiuni, chiar și în registrul violenței, pot fi săvârșite prin folosirea altor bunuri ce capătă o întrebuintare folositoare infractorului în demersul ilicit. Pe de altă parte, și în materia infracționalității orientate spre profit, unele dispozitive pot servi la comiterea faptelor contra patrimoniului.

De asemenea, unele bunuri ce conțin suporturi electronice de stocare (de pildă telefon, tabletă, computer, laptop) pot facilita făptuitorului activități infracționale dintre cele mai variate, de la fraudă informatică la stocarea de materiale pornografice privind minorii.

Cu privire la confiscarea mijloacelor folosite la comunicarea între participanți, nu suntem de acord cu o soluție recentă în sensul confiscării telefoanelor mobile în cazul faptelor privind infracțiuni prevăzute de Legea nr. 143/2000. Inculpații au folosit telefoanele în activitatea de trafic de droguri, fiind contactați de clienți și păstrând legătura între ei. O instanță⁹ a hotărât că se impune, în temeiul art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., „confiscarea telefoanelor mobile ale inculpaților, folosite de aceștia în activitatea de trafic de droguri pe diverse aplicații, după cum urmează (...)”. Soluția ni se pare de-a dreptul absurdă, chiar dacă telefoanele au facilitat demersurile ilicite, iar a confisca aceste bunuri validează raționamentul că orice mijloc s-ar interpune între făptuitor și fapta sa ar trebui prelevat de stat, fiind bun folosit la comiterea faptei.

Instanța de control judiciar a remediat însă neajunsul, hotărând¹⁰ că telefoanele mobile „nu au fost folosite la săvârșirea infracțiunii, în activitatea de trafic de droguri, ci au fost folosite ca un dispozitiv de comunicare între inculpați și investigatorii sub acoperire, astfel că nu se impunea confiscarea acestora în baza art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen.”.

De regulă, aceste bunuri nu reprezintă și produse ale infracțiunii, păstrându-și numai caracterul de „instrumente”. Practica judiciară se întâlnește cel mai frecvent cu situația confiscării în baza acestui temei a armei infracțiunii, fie că este arma crimei, cea folosită în cazul unei infracțiuni contra integrității corporale (lovirea sau alte violențe, vătămarea corporală), contra libertății (amenințarea) sau chiar contra patrimoniului (tâlhăria).

⁷ Hotărârea nr. 226/2020 din 08.12.2020 pronunțată de Tribunalul Maramureș, cod RJ 388d84d3 (<https://www.rejust.ro/juris/388d84d3>), accesată la 21.12.2023.

⁸ V. Pașca, *Măsurile de siguranță, sancțiuni penale*, Ed. Lumina Lex, 1998, p. 230.

⁹ Hotărârea nr. 387/2023 din 10.08.2023 pronunțată de Tribunalul Timiș, cod RJ 4edgd5486 (<https://www.rejust.ro/juris/4edgd5486>), accesată la 21.12.2023.

¹⁰ Hotărârea nr. 1094/2023 din 24.11.2023 pronunțată de Curtea de Apel Timișoara, cod RJ ee863376d (<https://www.rejust.ro/juris/ee863376d>), accesată la 05.12.2023.

Registrul instrumentelor infracțiunii este atât de variat, transgresând integral fenomenul criminal, mergând de la arma unei infracțiuni de omor până la complexe infracțiuni cibernetice, sau, am spune sintetic, de la banal la sofisticat.

2. Vehiculele ca instrumente ale infracțiunii

Se pot identifica situații în care vehiculul este utilizat ca veritabilă „armă” pentru săvârșirea unei infracțiuni, având astfel înțelesul restrâns de *instrumentum criminis*. Mai exact, unele soluții recente ale practicii judiciare au avut în considerare confiscarea specială a autovehiculului folosit la comiterea infracțiunii de omor, în forma consumată ori a tentativei.

Astfel, o instanță a hotărât¹¹ că „fapta inculpatului care în cursul după-amiezii de 29.08.2020, în jurul orei 18, a condus autoturismul pe drumurile publice situate pe raza localității (...) și, ajuns în fața imobilului cu numărul 91, după ce a observat-o pe persoana vătămată care stătea în afara părții carosabile, vizavi de imobil, a accelerat, a părăsit partea carosabilă virând înspre direcția persoanei vătămate și a lovit-o, cauzându-i leziuni traumatice care au necesitat 95-100 zile de îngrijiri medicale întrunește elemente constitutive ale infracțiunii de tentativă la omor prevăzută de art. 32 raportat la art. 188

alin. (1) C. pen. Dat fiind că inculpatul s-a folosit de autovehiculul proprietatea sa pentru săvârșirea infracțiunii, în speță sunt incidente dispozițiile art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., motiv pentru care se va dispune confiscarea specială a autovehiculului”.

Apreciem soluția ca fiind judicioasă, chiar dacă acceptăm și relevanța unor argumente în sens contrar, fundamentate însă mai degrabă pe forma intenției reținute de instanță. Opinia noastră este că, în contextul multiplicării exponențiale a infracțiunilor la regimul rutier, o serie dintre acestea urmate de decesul victimelor, este salutară sporirea argumentativă a unor considerente ale hotărârilor judiciare în care, pe larg, se raționează că forma de vinovăție este intenția indirectă, iar nu culpa cu prevedere¹². O delimitare dificilă însă, care ține și de consistența probatoriului obiectiv, am spune. *Mutatis mutandis*, ne amintim de dispoziția din materia spălării banilor, în care elementul subiectiv se deduce din împrejurări faptice¹³.

Practica judiciară a fost, totuși, pusă într-o anumită dificultate în această materie, dat fiind pe de o parte diversitatea infracțiunilor în care apare implicat un mijloc de transport, iar apoi din pricina dificultății de a sesiza uneori caracterul indispensabil sau nu al mijlocului la realizarea laturii obiective a infracțiunii.

Remarcăm o izolată decizie de speță¹⁴ în care prima instanță a dispus confiscarea specială ca fiind bun folosit la săvârșirea infracțiunii de conducere a autoturismului cu care inculpatul s-a deplasat în stare de ebrietate. Instanța de fond a dispus prin sentința penală atacată confiscarea autoturismului pe care inculpatul l-a condus pe drumurile publice la data de 15.09.2020, aflându-se sub influența băuturilor alcoolice.

Ca temei pentru dispunerea măsurii de siguranță a confiscării speciale, instanța de fond a invocat dispozițiile art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., conform căruia sunt supuse confiscării speciale: „Bunurile care au fost folosite, în orice mod, sau destinate a fi folosite la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, dacă sunt ale făptuitorului sau dacă, aparținând altei persoane, aceasta o cunoscut scopul folosirii lor”.

¹¹ Hotărârea nr. 103/2023 din 26.04.2023 pronunțată de Tribunalul Cluj, cod RJ 867682292 (<https://www.rejust.ro/juris/867682292>), accesat la 21.12.2023.

¹² Pentru dezvoltări, a se vedea și F. Streteanu, *Câteva reflecții privind delimitarea între intenția eventuală și culpa cu prevedere în materia evenimentelor rutiere*, în *Liber Amicorum Viorel Pașca 70, Reforma reformei legislației penale*, Ed. Universul Juridic, 2021, p. 128.

¹³ Potrivit art. 49 alin. (4) din Legea nr. 129/2019 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 589 din 18 iulie 2019), „cunoașterea provenienței bunurilor sau scopul urmărit trebuie stabilită/stabilit din circumstanțele faptice obiective”.

¹⁴ Judecătoria Iași, s.p. nr. 253 din 04.02.2021, accesată www.rolii.ro, <http://www.rolii.ro/hotarari/604836ace49009542200005e>, la 12.01.2024.

În calea de atac a apelului însă¹⁵ instanța de control judiciar a dispus înlăturarea măsurii, argumentându-se că pentru a se putea dispune măsura de siguranță a confiscării speciale în temeiul art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen. este necesar ca bunul să fie folosit la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală (adică să fie unul dintre mijloacele de care făptuitorul se folosește efectiv în realizarea elementului material al faptei) sau să fie destinat a fi folosit la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, pe de o parte, iar pe de altă parte, să se constate că bunul respectiv, dacă nu ar fi confiscat și ar fi lăsat la dispoziția făptuitorului sau a altor persoane, ar constitui un pericol, putând fi folosit din nou în același scop.

Se mai punctează că, „deși textul de lege nu prevede nicio condiție pentru confiscarea specială a autovehiculelor identificate în cazul de la art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., plecând de la analiza naturii juridice de măsură de siguranță și de sancțiune de drept penal a confiscării, se impune a fi constatate îndeplinite condițiile pentru a se putea dispune această măsură (cea a confiscării) cu privire la un vehicul”.

Una dintre aceste cerințe se referă la starea de pericol ce ar trebui înlăturată pentru a se preîntâmpina săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, conform art. 107 alin. (1) C. pen. În acest sens, Curtea a mai subliniat că probatoriul administrat în cauză trebuie să releve o stare de pericol înfățișat sub forma unei temeri că lucrul/bunul respectiv (în speță, autovehiculul inculpatului) este considerat primejdios și că astfel ar putea servi la săvârșirea de noi fapte prevăzute de legea penală sau ar constitui o incitare la folosirea activității infracționale ca mijloc lesnicios de realizare a acesteia. Această cerință, raportat la actele și lucrările dosarului, Curtea constată că nu este îndeplinită în speță.

O altă condiție necesar a fi îndeplinită, pentru a se putea lua măsura de siguranță a confiscării prev. de art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., mai arată instanța, „rezultă tot din prevederile art. 107 C. pen. și constă în aceea că autovehiculul în discuție trebuie să fi fost folosit la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală. Aceasta presupune ca autovehiculul să fi servit efectiv la realizarea modalității de săvârșire a faptei prevăzute de legea penală – în cazul de față, la săvârșirea infracțiunii prev. de art. 336 alin. (1) C. pen. –, adică să fie dovedit faptul că autovehiculul a constituit mijlocul propriu de realizare a activității infracționale impus de natura și specificul actului de conduită exprimat de *verbum regens* în cazul art. 336 alin. (1) C. pen. rap. la art. 112 alin. (1) lit. b) – teza întâi C. pen. sau, chiar dacă nu s-a ivit în practică necesitatea de a fi folosit, acesta (în speță, autovehiculul) este parte componentă a modului în care infractorul a conceput activitatea infracțională, în cazul art. 336 alin. (1) C. pen., rap. la art. 112 alin. (1) lit. b) – teza a doua din Codul penal [astfel cum rezultă din considerentele Deciziei nr. XVIII/2005 (R.I.L.) a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Secțiunile Unite (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 285 din 29 martie 2006)]”.

Curtea de Apel a mai observat că „nici această cerință, în raport cu natura infracțiunii deduse judecății, nu este întrunită în cauză: în condițiile în care infracțiunea dedusă judecății este o infracțiune de pericol, valoarea protejată de norma juridică încălcată de către inculpat prin fapta săvârșită fiind siguranța participanților la traficul rutier și relațiile circumscrise acestei valori, având în vedere că activitatea de conducere a unui vehicul reprezintă un *verbum regens* comun multora dintre variantele diferitelor fapte incriminate de legea penală ca infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice, reprezentând activitatea prin care se manevrează mecanismele specifice care determină deplasarea vehiculului, ca situație premisă a multora dintre variantele diferitelor fapte incriminate de legea penală ca infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice – art. 334 și urm. C. pen., nu se poate susține că autovehiculul inculpatului (ce a făcut obiectul confiscării speciale dispuse de către prima instanță prin sentința penală atacată) poate fi considerat un bun folosit, în orice mod, sau destinat a fi folosit la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, în sensul impus de norma juridică a art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen. Un bun este considerat că a fost folosit la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală numai dacă a constituit mijloc de comitere a acesteia”¹⁶.

Astfel, pentru a se putea dispune măsura de siguranță a confiscării speciale, prevăzute de art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., asupra unui bun/lucru, acesta trebuie „să fi fost folosit” la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală [în speță, la săvârșirea infracțiunii prev. de

¹⁵ Curtea de Apel Iași, d.p. nr. 433 din 13.05.2021, accesată www.rolii.ro, <http://www.rolii.ro/hotarari/60bc2d50e490096c09000039>, la 12.01.2024.

¹⁶ *ibidem*.

art. 336 alin. (1) C. pen.], adică să fi fost unul dintre mijloacele de care inculpatul s-a folosit efectiv pentru a săvârși infracțiunea dedusă judecății. Nu orice bun/lucru care a servit la comiterea unei fapte prevăzute de legea penală (în speță, a infracțiunii în discuție) este supus confiscării, ci numai acele bunuri/lucruri care, prin natura lor sau prin felul în care au fost prelucrate, prezintă o stare de pericol, creând temerea că ele vor servi și în viitor la săvârșirea de fapte prevăzute de legea penală/de infracțiuni. Dacă bunul/lucrul nu a constituit un mijloc de comitere a faptei prevăzute de legea penală [în speță, a infracțiunii prev. de art. 336 alin. (1) C. pen.], nu se justifică confiscarea lui, pe temeiul prev. de art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen. Or, modalitatea de reglementare a infracțiunii prev. de dispozițiile art. 336 alin. (1) C. pen. (care presupune ca situație premisă un vehicul) exclude confiscarea specială a vehiculului (autovehiculului) pe considerentul că acesta este un bun dintre cele folosite la comiterea infracțiunii: vehiculul (autovehiculul) nu este un bun folosit la comiterea acestei infracțiuni în sensul dispozițiilor art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., întrucât ceea ce se protejează prin incriminarea infracțiunii în discuție este siguranța pe drumurile publice: ca atare, nu autoturismul este pericolul, ci starea în care se află conducătorul acestuia.

În fine, se mai argumentează că nu este întrunită condiția existenței unei echivalențe, a unei proporții între consecințele pedepsei și cele ale măsurii de siguranță: consecințele confiscării nu pot fi mai grave decât cele ale pedepsei aplicate (dacă valoarea bunului supus confiscării este vădit disproporționată față de natura și gravitatea faptei, se dispune confiscarea în parte, prin echivalent bănesc, ținând seama de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce și de contribuția bunului la aceasta). Așadar, la dispunerea confiscării (prin echivalent în parte) organul judiciar trebuie să țină cont de urmarea faptei prevăzute de legea penală (în condițiile în care această urmare poate fi evaluată în bani), precum și de contribuția bunului (în speță, a autovehiculului) la producerea acestei urmări. În cazul în care urmarea faptei prevăzute de legea penală nu poate fi evaluată patrimonial, trebuie analizată această valoare socială în raport cu valoarea patrimonială a bunului, urmând a se stabili care dintre cele două valori este mai importantă.

În speță, contrar argumentelor expuse de prima instanță prin sentința penală atacată, Curtea a constatat în decizia citată că „nici această condiție a proporționalității nu este îndeplinită în cauză. Astfel, Curtea reține că prima instanță a apreciat că măsura confiscării autovehiculului inculpatului nu apare ca fiind nerezonabilă sau disproporționată, apreciind instanța de fond proporționalitatea măsurii confiscării prin raportare la gravitatea acuzației, la comportamentul inculpatului, precum și la valoarea bunului. Or, în aprecierea proporționalității măsurii astfel dispuse (cea de confiscare a autovehiculului inculpatului), Curtea constată că estimările făcute de către prima instanță cu privire la valoarea autovehiculului inculpatului – în sensul în care instanța de fond a reținut că valoarea autovehiculului nu este una deosebită nici în mod obiectiv, față de marcă, model, vechime, stare de uzură, și nici pentru inculpat – sunt pur subiective, neavând corespondent probator în actele și lucrările dosarului, pe de o parte”.

Pe de altă parte, prima instanță a reținut că măsura de siguranță a confiscării autovehiculului inculpatului „este de natură a asigura în mod efectiv împiedicarea inculpatului de mai săvârși astfel de infracțiuni, scopul prevăzut de art. 107 C. pen. fiind atins prin această măsură”, arătându-se că această măsură de siguranță va asigura o prevenție efectivă, inculpatul nemaiavănd posibilitatea concretă de a conduce din nou autovehiculul sub influența băuturilor alcoolice: „Instanța apreciază că această măsură, a confiscării bunului folosit la săvârșirea infracțiunii, este necesară față de dependența de alcool pe care o are inculpatul, dar și față de traseul pe care l-a avut pe durata întregii zile, inculpatul fiind sub influența băuturilor alcoolice la momentul conducerii autovehiculului” – cum se arată prin considerentele sentinței penale atacate.

Or, constată Curtea, ceea ce reține prima instanță ca fiind un pericol (o temere) în săvârșirea de noi infracțiuni de către inculpat este „dependența de alcool pe care o are inculpatul” și nu deținerea/folosirea de către acesta, prin faptul conducerii, a unui vehicul (autovehicul). Așa fiind, dispunerea măsurii confiscării asupra autovehiculului inculpatului nu înlătură riscul conducerii, din nou, de către inculpat a unui vehicul (autovehicul) sub influența alcoolului, inculpatul având la îndemâna propriei alegeri faptul achiziționării/inchirierii/împrumutării unui nou autovehicul, pe care să-l conducă din nou pe drumurile publice sub influența alcoolului.

A mai concluzionat instanța de apel că măsura de siguranță a confiscării speciale a autovehiculului inculpatului nu este de natură a satisface scopul prev. de art. 107 C. pen. Acest scop poate fi însă îndeplinit prin pedeapsa complementară a interzicerii dreptului inculpatului de a conduce vehicule, prev. de art. 66 alin. (1) lit. i) C. pen. – pedeapsă complementară care, constată Curtea, i-a fost aplicată inculpatului prin sentința penală atacată pe o perioadă de 5 ani, pedeapsă complementară pe care Curtea o constată ca fiind judicios aplicată inculpatului de către prima instanță pe durata maximă prevăzută de legea penală.

Remarcăm, totuși, că unele legislații impun în mod expres confiscarea vehiculului condus în stare de ebrietate sau sub influența stupefiantelor, măsură prevăzută de art. 186 din „Codice della strada” italian¹⁷.

De lege ferenda, credem că nu ar fi exclusă luarea în discuție a unei astfel de prevederi în dreptul intern, inserată sub forma unor norme speciale subsecvente textelor de incriminare pentru că, raportat la norma generală, *de lege lata*, confiscarea apare ca discutabilă.

3. Infracțiunile săvârșite în modalitatea „transportului” de bunuri sau persoane

O serie de infracțiuni pot fi săvârșite prin folosirea unor bunuri care facilitează transportul produsului infracțional, a unor bunuri (care pot reprezenta ele însele instrumente infracționale, și ele supuse prelevării) ori a victimelor infracțiunii.

Mai mult, în cazul unor infracțiuni fără subiect pasiv determinat, transportul nu se referă propriu-zis la „victime” (cazul migrației). Vehiculele nu reprezintă ele însele produs al infracțiunii respective, ci numai instrumente care ajută infractorul în demersul ilicit. Dacă ele reprezintă, totuși, produs al unei alte infracțiuni, ne vom afla în situația unui concurs de temeieri, iar în privința fiecărui bun va opera temeiul de confiscare caracteristic (de pildă, autoturismul este sustras și folosit apoi la transportul de persoane).

Este de remarcat în registrul practic că o serie de infracțiuni pot fi comise în varianta normativă a „transportului”.

Amintim aici infracțiunea de trafic de droguri, prevăzută de art. 2 alin. (1) din Legea nr. 143/2000¹⁸ și infracțiunea de trafic de migranți, prevăzută de art. 263 alin. (1) C. pen¹⁹. De asemenea, traficul de persoane (art. 210 C. pen.) constă în „recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unei persoane în scopul exploatării acesteia”, săvârșită în diferite modalități. Traficul de minori poate, de asemenea, să fie comis în varianta normativă a transportării victimelor. Chiar și în privința monedei falsificate, despre care putem spune că reprezintă produs infracțional în sens restrâns și confiscabilă în baza art. 112 alin. (1) lit. a) C. pen. este incriminat, *inter alia*, transportul acesteia – art. 313

alin. (4) și art. 314 alin. (3) C. pen. Apoi art. 345 alin. (1) C. pen. incriminează transportul de materiale nucleare sau radioactive și textele ce succed transportul materiilor explozive.

Ceea ce este specific acestor norme este aceea că se prevede în conținutul constitutiv, din perspectiva elementului material, acțiunea care presupune folosirea unui vehicul, transportul.

Prin decizia pronunțată în Recurs în interesul Legii nr. 18/2005²⁰, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că „măsura de siguranță a confiscării speciale a mijlocului de transport se va dispune, în temeiul

¹⁷ „Oricine conduce în stare de ebrietate se pedepsește, în cazul în care fapta nu constituie o infracțiune mai gravă: (...) cu sentința de condamnare sau aplicarea pedepsei la cererea părților, chiar dacă s-a aplicat suspendarea condiționată a pedepsei, se dispune întotdeauna confiscarea vehiculului cu care s-a săvârșit infracțiunea, cu excepția cazului în care vehiculul însuși aparține unei persoane neimplicate în infracțiune”, lege accesată la <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/10/22/codice-della-strada>, la 22.08.2023.

¹⁸ „Cultivarea, producerea, fabricarea, experimentarea, extragerea, prepararea, transformarea, oferirea, punerea în vânzare, vânzarea, distribuirea, livrarea cu orice titlu, trimiterea, transportul, procurarea, cumpărarea, deținerea ori alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi”.

¹⁹ „Racolarea, îndrumarea, călăuzirea, transportarea, transferarea sau adăpostirea unei persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat a României, se pedepsesc cu închisoarea de la 2 la 7 ani”.

²⁰ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 285 din 28 martie 2006.

art. 17 alin. (1) din Legea nr. 143/2000, raportat la art. 118 lit. b) teza I din Codul penal, numai în cazul în care se dovedește că acesta a servit efectiv la realizarea laturii obiective a uneia dintre modalitățile normative ale infracțiunilor prevăzute de art. 2-10 din Legea nr. 143/2000, precum și în cazul în care se dovedește că mijlocul de transport a fost fabricat, pregătit ori adaptat în scopul realizării laturii obiective a acestor infracțiuni”. De precizat că dispoziția art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen. reproduce întru totul vechea reglementare la care face referire decizia arătată de unificare a practicii, astfel că aceasta își păstrează actualitatea.

Deși decizia se referă numai la infracțiunile prevăzute de Legea nr. 143/2000, așa cum a remarcat pe bună dreptate doctrina²¹, tendința generală a jurisprudenței este a se dispune confiscarea vehiculului atunci când, dat fiind volumul acestuia, cantitatea de bunuri transportată (droguri, bunuri sustrase) sau numărul de persoane (cazul traficului de persoane ori de migranți), se constată caracterul indispensabil al utilizării sale la realizarea laturii obiective a infracțiunii.

Instanța supremă a statuat în acest sens în aceeași decizie că măsura se impune „ori de câte ori se dovedește că autoturismul a constituit un mijloc propriu de realizare a activității infracționale impus de natura și specificul actului de conduită impus de *verbum regens* (afecțiunea obiectivă), precum și în situația în care, chiar dacă nu s-a ivit în practică necesitatea de a fi folosit, acesta este parte componentă a modului conceperii activității infracționale”.

În privința infracțiunilor săvârșite în varianta „transportului”, bunul poate fi confiscat cu titlu de principiu, însă, cu toate acestea, se impune a fi evaluată relația concretă cu fapta săvârșită. Deși, după cum am afirmat mai sus, analiza oportunității măsurilor de siguranță, ca principiu, este exclusă, în aceste situații este totuși necesar ca instanța să efectueze un examen de această factură.

În materie de migrație, fenomen și deopotrivă infracțiune din sfera criminalității organizate transfrontaliere în plină ascensiune în prezent, remarcăm multitudinea de vehicule folosite în activitate, de regulă etapizat: migranții, după ce traversează frontiera de stat, sunt preluați de mijloace de transport de dimensiuni reduse spre locațiile de așteptare, spre a nu crea suspiciuni. Apoi, în ziua decisă, sunt îmbarcați din locațiile de găzduire în microbuze, spre a facilita rapiditatea acțiunii prin asigurarea transportului unui număr mai mare de migranți. Mai departe, vor fi debarcați din aceste mijloace și îmbarcați în ansambluri rutiere tip TIR, în parcările aferente autostrăzilor, în număr mai mare, traversarea frontierei vestice fiind momentul decisiv, disimularea fiind mai importantă. Progresiv, capacitatea mijloacelor de transport crește, pe măsură ce traseul se apropie de punctele finale de pe teritoriul național.

Explorând practica judiciară, constatăm că, în materia transportului de migranți, o vastă jurisprudență recentă dispune confiscarea autoturismului, în natură sau prin echivalent (din soluțiile consultate, se pare că această ultimă soluție a devenit regula, mai ales în cazul în care mijlocul de transport este un autoturism).

Dacă mijlocul de transport este o utilitară, care are ca întrebuintare firească transportul de persoane, iar acest aspect este coroborat și cu un număr crescut de persoane traficate, instanțele înclină spre confiscarea în natură.

Într-o soluție²², s-a apreciat că „în ceea ce privește autoturismul marca Volkswagen de culoare albă, cu care s-a deplasat inculpatul până în apropierea frontierei, nu se impune a fi confiscat, nefiind îndeplinite condițiile legale pentru dispunerea acestei măsuri, întrucât, deși inculpatul s-a deplasat cu acest vehicul în punctele unde a săvârșit activitățile infracționale, simpla deplasare nu poate fi echivalată cu folosirea directă și nemijlocită a autovehiculului în săvârșirea infracțiunii”.

Argumentarea ni se pare oarecum deficitară, pentru că bunul a servit la activitatea de transport, discuția impunându-se a fi realizată numai din perspectiva confiscării în natură sau *in valorem*, total ori în parte.

²¹ L. Stănilă, *Drept penal, partea generală II, Curs universitar*, Ed. Universul Juridic, 2019, p. 236.

²² Hotărârea nr. 299/2023 din 28.06.2023 pronunțată de Tribunalul Arad, cod RJ g865gd55g (<https://www.rejust.ro/juris/g865gd55g>), accesată la 09.01.2024.

O altă instanță²³ a stabilit că „în baza art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen. va dispune confiscarea următoarelor bunuri ce au servit la comiterea infracțiunii de trafic de migranți, respectiv mijlocul de transport pus la dispoziție de inculpat pentru transportul migrantului, transport considerat ilegal și asigurat cu ajutorul autovehiculului ce aparținea inculpatului, în vederea scoaterii din țară în mod ilegal a unei persoane, pentru a ajunge într-o țară din vestul Europei – un microbuz de transport persoane (...)”.

În multe soluții ale practicii, în care se dispun soluții de condamnare pentru infracțiuni săvârșite prin medierea unor vehicule, proprietarul acestora nu este însuși autorul faptei, neputându-se dovedi cunoașterea de către acesta a folosirii ilegale. Soluția este aceea de confiscare prin echivalent, parțial, de la autor, pentru că numai acesta a săvârșit fapta prevăzută de legea penală.

Astfel, s-a hotărât de o instanță²⁴: „Din probe nu reiese că proprietara acestei autoutilitare ar fi cunoscut scopul folosirii acesteia, iar probele nu relevă că inculpatul ar fi efectuat acte preparatorii în vederea comiterii infracțiunii de trafic de migranți, însă folosirea autoutilitareii urma să contribuie efectiv și în mod relevant la comiterea infracțiunii de trafic de migranți. Date fiind modalitățile alternative ale elementului material al infracțiunii de trafic de migranți, respectiv racolarea, îndrumarea, călăuzirea, transportarea, transferarea sau adăpostirea unei persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat a României, constatăm că, în varianta transportării, elementul material al infracțiunii presupune folosirea unui mijloc de transport de orice fel, iar probatoriul din prezenta cauză a confirmat faptul că inculpatul urma să folosească autoutilitara Ford Transit menționată pentru a se deplasa în locul în care se aflau migranții, ca mai apoi să-i transporte într-o altă locație de unde urmau să se pregătească în vederea trecerii ilegale a frontierei”.

Instanța de judecată a constatat, în prima etapă, că „este îndeplinită condiția prevăzută de art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen., autoutilitara fiind destinată să servească efectiv la comiterea infracțiunii de trafic de migranți, raportat la modul de concepere a infracțiunii, motiv pentru care în prezenta cauză se impune confiscarea. Pe de altă parte, se mai reține că, potrivit art. 112 alin. (2) C. pen., dacă valoarea bunurilor supuse confiscării este vădit disproporționată față de natura și gravitatea faptei, se dispune confiscarea în parte, prin echivalent bănesc, ținând seama de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce și de contribuția bunului la aceasta”.

De asemenea, se mai afirmă că, „potrivit art. 112 alin. (3) C. pen., în cazurile prevăzute în alin. (1) lit. b) și lit. c), dacă bunurile nu pot fi confiscate, întrucât nu aparțin infractorului, iar persoana căreia îi aparțin nu a cunoscut scopul folosirii lor, se va confisca echivalentul în bani al acestora, cu aplicarea dispozițiilor alin. (2). În cazul confiscării speciale reglementate de art. 112 C. pen., măsura în cauză reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate. În aplicarea acestei sancțiuni penale instanța are obligația de a examina dacă ingerința în dreptul de proprietate îndeplinește exigențele art. 53 din Constituția României, respectiv are obligația de a examina: prevederea în lege a ingerinței, scopul urmărit, caracterul necesar, caracterul proporțional, astfel încât, deși prevăzută de lege, măsura confiscării speciale nu va opera *ope legis*, instanța având obligația de a asigura un raport rezonabil de proporționalitate între confiscare ca modalitate de asigurare a interesului general și protecția dreptului de proprietate a persoanei acuzate pentru a se evita să se impună o sarcină individuală excesivă. În aceste condiții, observând că autoutilitara în cauză nu aparține inculpatului, fiind proprietatea unei alte persoane, iar din probe nu reiese că aceasta din urmă ar fi cunoscut scopul folosirii mijlocului de transport, constatăm că nu poate fi dispusă confiscarea vehiculului respectiv. Totodată, față de configurația concretă a faptei săvârșită de inculpat, constatăm că luarea măsurii confiscării contravalorii autovehiculului în întregime ar fi disproporționată, urmând a se dispune, în baza art. 112 alin. (1) lit. b) și art. 112 alin. (2) și (3) C. pen., confiscarea în parte, prin echivalent bănesc, de la inculpatul (...) a sumei de 2.000 lei din valoarea autoutilitareii”.

Dacă bunul respectiv nu este al făptuitorului, ci al unei alte persoane, iar aceasta din urmă nu a cunoscut scopul ilicit al folosirii, el nu va putea fi confiscat în natură, primând buna-credință a terțului

²³ Hotărârea nr. 195/2022 din 31.05.2022 pronunțată de Tribunalul Constanța, cod RJ 72e5eg67e (<https://www.rejust.ro/juris/72e5eg67e>), accesată la 10.01.2024.

²⁴ Hotărârea nr. 218/2022 din 02.05.2022 pronunțată de Tribunalul Timiș, cod RJ 98378d7e6 (<https://www.rejust.ro/juris/98378d7e6>), accesată la 09.01.2024.

străin de activitatea ilicită. Se procedează astfel la evaluarea bunului de către instanță, prin administrarea oricăror mijloace de probă (de exemplu, extrase privind valoarea de piață a aceluși vehicul) și dispunerea confiscării prin echivalent bănesc, total ori parțial, de la făptuitor.

Ar fi inechitabil dacă, în condițiile în care bunul a servit la comiterea faptei, sancționarea autorului să depindă de aspectul dacă bunul era sau nu proprietatea sa. Primează în acest sens întrebarea ilicită ce-i este oferită lucrului.

Dacă, în schimb, terțul proprietar al mijlocului de transport a cunoscut scopul folosirii bunului de către infractor, încredințându-l în acest sens sau lăsându-l în grija autorului faptei, acesta va putea fi, *de lege lata*, confiscat, buna-credință fiind răsturnată.

În concret, cunoștința terțului poate fi probată sau dedusă din diferite împrejurări obiective, legea neoferind criterii certe de stabilire a elementului subiectiv.

De regulă însă, în practică această situație este dificil de întrunit, pentru că activitatea proprietarului bunului s-ar circumscrie ajutorului sau înlesnirii săvârșirii faptei, adică formei de pluralitate ocazională a complicității. În acest caz, bunul va fi confiscat direct de la complice, acesta devenind participant la săvârșirea infracțiunii²⁵.

Prin urmare, din moment ce confiscarea în natură nu poate fi dispusă față de o persoană care nu a comis o faptă tipică, problematica se transferă numai pe terenul confiscării totale sau parțiale prin echivalent bănesc de la autorul infracțiunii, acela care a folosit mijlocul de transport.

Este de punctat în acest registru valența pe care o poate primi produsul infracțiunii în materia confiscării instrumentului infracțional. În acest sens, observăm că dispoziția de la art. 112 alin. (2) C. pen. face vorbire de evaluarea urmării produse sau care s-ar fi putut produce și de contribuția bunului la aceasta.

Spre exemplu, instanța are a evalua însuși produsul infracțional ce urma să fie obținut prin facilitarea folosirii bunului ori cel ce a fost efectiv realizat. Dacă acel folos a fost obținut, se va dispune și confiscarea acestuia în baza art. 112 alin. (1) lit. e), însă valoarea sa va servi și la evaluarea folosinței bunului. Dacă produsul nu a fost obținut de agent, valoarea eventuală a sa (stabilită prin probe sau indicii) se va institui ca o veritabilă reflectare a produsului în valoarea confiscabilă din instrumentul infracțiunii.

Într-o speță, în condițiile în care prima instanță a apreciat că „în cauză nu se poate dispune confiscarea echivalentului bănesc al autoutilitatei folosite de inculpat la săvârșirea infracțiunii, astfel cum prevede art. 112 alin. (2) C. pen., întrucât acesta nu aparține inculpatului, ci unei alte persoane în privința căreia nu s-a făcut dovada că ar fi cunoscut că inculpatul utilizează autoutilitate în scopul traficului de migranți, nefiind astfel incidente dispozițiile art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen.”, Curtea de Apel Timișoara a admis apelul Parchetului și a considerat că bunul face parte dintre acelea care au fost folosite la săvârșirea faptei și se poate dispune confiscarea, deși nu aparține inculpatului condamnat.

S-a apreciat așadar că „apelul declarat de Parchet este întemeiat, întrucât în cauză sunt îndeplinite condițiile prevăzute de dispozițiile art. 112 alin. (1) lit. b) și alin. (3) C. pen. (...). În cauză, vinovăția inculpatului a fost stabilită sub aspectul faptului că a transportat cu autoutilitara marca Iveco, cu numărul de înmatriculare (...) în compartimentul de marfă, din localitatea Timișoara până la Punctul de Trecere a Frontierei Cenad, un grup format din 5 cetățeni străini din Bangladesh, în scopul de a trece ilegal frontiera spre Ungaria. Așadar, autoutilitara a fost folosită la săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, respectiv infracțiunea de trafic de migranți, fiind incident cazul prevăzut de art. 112 alin. (1) lit. b) C. pen. În același timp, autoutilitara nu aparținea inculpatului, ci numitei (...), căreia i-a fost restituită în cursul urmăririi penale, astfel că în speță sunt aplicabile dispozițiile art. 112 alin. (3) C. pen., privind confiscarea prin echivalent. Pe de altă parte, valoarea autoutilitatei este vădit disproporționată față de natura și gravitatea infracțiunii, astfel că se justifică o confiscare în parte, prin echivalent conform art. 112 alin. (2) C. pen. La stabilirea sumei ce se va dispune a fi confiscată cu acest titlu, Curtea de Apel are în vedere activitatea ilicită realizată de inculpat, faptul că aceasta pare a fi un

²⁵ M. Udriou, *Sinteze de drept penal. Partea generală*. Ed. II, vol. II. Ed. C.H. Beck, 2021, p. 855. S-a mai punctat că „aplicarea tezei a doua a dispoziției ar constitui o veritabilă confiscare de la terți, or confiscarea de la terță persoană nu își poate găsi aplicarea în practică, întrucât persoana care cunoaște scopul folosirii bunului și îl dă spre folosință devine complice al acelei infracțiuni, astfel el nu mai este altă persoană decât făptuitorul, ci devine însuși un făptuitor” (I. Vișinescu, *Confiscarea de la terțe persoane*, în *Caiete de drept penal*, nr. 1/2019, Ed. Universul Juridic, p. 15).

eveniment izolat întrucât nu a existat o înțelegere prealabilă cu persoanele care doreau să tranziteze ilegal frontiera, dar și valoarea mijlocului de transport folosit și fără de care săvârșirea infracțiunii nu ar fi fost posibilă, precum și împrejurarea că inculpatul ar fi urmat să fie recompensat pentru serviciul prestat, el însuși recunoscând că ar fi trebuit să primească suma de 1.500 euro. Raportat la aceste elemente, se va stabili suma de 1.500 euro ca sumă pentru confiscarea parțială prin echivalent a mijlocului de transport folosit la săvârșirea infracțiunii”.

O altă soluție recentă a jurisprudenței²⁶ s-a referit la confiscarea prin echivalent a unei sume din valoarea mijlocului de transport.

S-a reținut în sarcina inculpatului că „în data de 29.08.2023 a transportat cu automarfarul capul tractor marca Ford cu nr. de înmatriculare (...) și semiremorca cu nr. de înmatriculare (...) un grup format din 37 de persoane, cetățeni Pakistan, Bangladesh și India, care urmau să tranziteze teritoriul statului român în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat a României pentru de a ajunge în state din Europa de Vest, prin mijloace care pun în pericol viața, integritatea sau sănătatea migranților și în scopul de a obține un folos patrimonial”.

Cu privire la dreptul de proprietate asupra acestui autoturism, din copia certificatelor de înmatriculare coroborat cu declarația dată de inculpat în cursul urmăririi penale, a rezultat că „atât capul tractor marca Ford cu nr. de înmatriculare (...), cât și și semiremorca cu nr. de înmatriculare (...) aparțin societății (...). Este adevărat că inculpatul a declarat că patronul acestei societăți ar fi cunoscut că automarfarul urma să fie folosit la săvârșirea infracțiunii, însă instanța apreciază că această singură probă nu este suficientă pentru a concluziona că, într-adevăr, proprietarul ansamblului avea cunoștințe despre activitatea infracțională. Prin urmare, exclusiv sub aspectul confiscării în natură, fără a interfera cu eventualele cercetări penale care ar putea fi întreprinse, instanța va aprecia că nu sunt suficiente probe pentru a reține că societatea avea cunoștință despre scopul în care urma să fie folosit automarfarul”.

Pe de altă parte, mai arată instanța, „probele relevă că inculpatul a efectuat mai multe acte preparatorii în vederea comiterii infracțiunii de trafic de migranți, demersurile fiind concretizate în: stabilirea unor căi de comunicare cu alte persoane care l-au îndrumat spre locurile de unde trebuia să preia grupurile de migranți, în deplasarea lor într-un loc retras în scopul trecerii ulterior a frontierei cu Ungaria spre țări din vestul Europei, dar și în folosirea propriu-zisă a autoturismului menționat la transportul celor 37 de migranți. Astfel, folosirea autoturismului a contribuit efectiv și în mod relevant la comiterea infracțiunii de trafic de migranți. Date fiind modalitățile alternative ale elementului material al infracțiunii de trafic de migranți, respectiv racolarea, îndrumarea, călăuzirea, transportarea, transferarea sau adăpostirea unei persoane, în scopul trecerii frauduloase a frontierei de stat a României, se constată că, în varianta transportării, elementul material al infracțiunii presupune folosirea unui mijloc de transport de orice fel, iar probatoriul din prezenta cauză a confirmat faptul că inculpatul a folosit autovehiculul menționat pentru a se deplasa în locul în care se aflau migranții, ca mai apoi să-i transporte în vederea trecerii ilegale a frontierei”.

Astfel, față de configurația concretă a faptei săvârșite de inculpat, instanța a constatat „că luarea măsurii confiscării contravalorii autovehiculului în întregime ar fi disproporționată, urmând a se dispune, în baza art. 112 alin. (1) lit. b) și art. 112 alin. (2) și (3) C. pen., confiscarea în parte, prin echivalent bănesc, de la inculpat, a sumei de 24.850 lei, din valoarea automarfarului (...). Suma de 24.850 lei a fost stabilită ca urmare a declarației inculpatului conform căreia acesta ar fi obținut suma de 5.000 euro. La data de în perioada 29-30.08.2023, echivalentul în lei a unui euro la cursul BNR a fost de 4,97 lei. Astfel, la data de 29/30.08.2023, când a fost efectiv săvârșită infracțiunea, inculpatul ar fi primit 24.850 lei. În consecință, în temeiul art. 249 alin. (1) și (2) C. pr. pen. va dispune restituirea către (...) capul tractor marca Ford cu nr. de înmatriculare (...) și semiremorca cu nr. de înmatriculare (...).

Așadar, confiscarea propriu-zisă de la terți, în multe situații proprietari ai mijloacelor de transport, dat fiind circuitul civil facil al acestora, nu este posibilă, în condițiile în care aceștia nu au comis fapta prevăzută de legea penală, nejustificată, măsura putând fi dispusă prin echivalent numai față de făptuitor.

²⁶ Hotărârea nr. 1/2024 din 08.01.2024 pronunțată de Tribunalul Timiș, cod RJ 5954eeg3e (<https://www.rejust.ro/juris/5954eeg3e>), accesată la 12.01.2024.

4. Concluzii

În concluzie, punctăm că registrul bunurilor folosite la comiterea infracțiunii, obiecte ale confiscării speciale, este deosebit de complex și variat. Ele se înscriu în sfera deosebit de largă a instrumentelor infracționale. Identificarea acestora, uneori mai facilă, iar alteori mai dificilă, va reprezenta în practică o etapă decisivă în asigurarea eficienței măsurii de siguranță.

Am observat că vehiculele pot căpăta o conotație în sfera ilicită din mai multe perspective, uneori chiar și ca veritabilă armă. Apoi acestea pot servi la transportul unor bunuri provenite din săvârșirea de infracțiuni, a produsului faptei ilicite. Mergând mai departe, vehiculul poate fi folosit la transportul unor bunuri sau persoane în contextul în care însăși această activitate reprezintă elementul material al infracțiunii.

Studiul a ocazionat, chiar dacă nu se dorește a reprezenta o cercetare exhaustivă, prezentarea valențelor mijloacelor de transport în registrul ilicit din perspectiva posibilității de prelevare a lor. Am constatat că numai cu dificultate poate fi argumentată confiscarea în natură a acestora, practica orientându-se prioritar spre confiscarea unui echivalent bănesc de la infractor și restituirea bunurilor proprietarului.